

" Waterkwaliteit en visbestand in het Kanaal Brugge-Sluis anno 2022 "

1. Inleiding

Het Kanaal Brugge-Sluis, beter bekend onder de naam “ Damse Vaart “, ligt in de provincie West-Vlaanderen en is ongeveer 13,5 km lang.

Het kanaal bestaat eigenlijk uit twee trajecten die via een sifon onder het Leopoldkanaal en het Schipdonkkanaal met elkaar in verbinding staan.

2. Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

Het Kanaal Brugge-Sluis (Damse Vaart) is een lokaal waterlichaam van eerste orde.

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese Kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed.

Het meest recente jaar waarvoor alle meetgegevens volledig afgewerkt en beschikbaar zijn, is 2020. Ter vergelijking werden de gegevens van 2015 gebruikt.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: totaal stikstof, totaal fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) evolueerde voor dit waterlichaam van "ontoereikend" in 2015 naar "slecht" in 2020.

De totale biologische waterkwaliteit van dit waterlichaam was zowel in 2015 als in 2020 "ontoereikend".

b) Toekomstperspectieven

a) De globale beoordeling van de ecologische toestand van de Damse Vaart is ontoereikend, de fysisch-chemische toestand is slecht.

De Damse Vaart is een kunstmatig waterlichaam en wordt in het derde stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 ingedeeld in klasse 6, waterlichamen waarvoor de doelfstand nog (zeer) groot is en waar op korte termijn geen quick-wins kunnen gerealiseerd worden en de goede ecologische toestand pas haalbaar is na 2033.

b) Het Vlaams waterbeleid zet vooral in op onze natuurlijke (en sterk veranderde) waterlichamen om de waterkwaliteitsdoelen in eerste instantie daar te halen. De fysisch-chemische en biologische waterkwaliteit in de Damse Vaart is bovendien sterk afhankelijk van de waterkwaliteit van het Kanaal Gent-Oostende.

Een verdere kwaliteitsverbetering is dan ook afhankelijk van inspanningen in het bovenstroomse afstroomgebied van het Kanaal Gent-Oostende, inclusief het afstroomgebied van de Rivierbeek (belangrijke zijwaterloop die uitmondt in het Kanaal Gent-Oostende ter hoogte van Oostkamp).

De komende jaren beogen we een vooruitgang via generieke maatregelen zoals bijvoorbeeld de verdere uitbouw en optimalisatie van de waterzuiveringsinfrastructuur. Daarnaast zijn er in het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 bijkomende acties opgenomen voor de bovenstroomse afstroomgebieden (Rivierbeek klasse 4 en Kanaal Gent-Oostende klasse 5) die een positieve impact zullen hebben op de water- en biologische kwaliteit van de Damse Vaart.

Meer informatie is terug te vinden in de waterlichaamfiche via <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>.

3. Afvissingen

De meest recente afvissingen voor het Kanaal Brugge-Sluis of de Damse Vaart dateren van 2020.

De visbestandopnames werden uitgevoerd door Visadvies BV in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB).

a) Algemeen

De bemonsteringen in de Damse Vaart vonden plaats op 6 juli 2020.

Het veldwerk is zonder problemen verlopen. Tijdens de bemonstering was het water in het kanaal lichttroebel met een doorzicht van circa 120 cm. Het water had op een diepte van circa 1 m een temperatuur van 19,6°C. In het kanaal is een pH van 8,2 en de geleidbaarheid van 1220 µs/cm vastgesteld.

b) Vissoortsaamenstelling

In totaal zijn 13 vissoorten en een hybride vissoort aangetroffen (tabel 3.7). Baars, brasem, blankvoorn, hybride, karper, kolblei, aal/paling, pos, snoekbaars en snoek zijn de eurytope vissoorten. De bittervoorn, rietvoorn en zeelt zijn limnofiele soorten.

In tabel 3.7 zijn achtereenvolgens de bestandschattingen weergegeven met betrekking tot de visbiomassa in kg/ha en in aantal/ha. De visbiomassa wordt geschat op 217,5 kg/ha en de visdichtheid op 1669 vissen/ha. De visbiomassa bestaat voor 95% uit eurytope vissoorten en voor 5% uit limnofiele vissoorten.

Op basis van gewicht wordt het visbestand gedomineerd door karper (41%) en snoek (24%), gevolgd door brasem (10%) en aal (10%). Op basis van aantallen is de baars (36%) dominant, gevolgd door brasem (26%) en blankvoorn (15%). Het roofvisbestand bestaat uit snoekbaars, snoek en baars (>15 cm) en heeft een omvang van 64,4 kg/ha.

De omvang van de prooivissen is 7,8 kg/ha. Op 1 kg roofvis is 0,12 kg aan prooivis (alle vissen < 15 cm) aanwezig. Bij deze verhouding van 1:0,12 heeft de roofvis een sterk regulerend effect op het aandeel planktivore en bodemwoelende vissoorten.

c) Vergelijking deelgebieden Brugge-Siphon en Siphon-Sluis

In tabel 3.10 is een overzicht gegeven van de vissoortsamenstelling en de biomassa van de deelgebieden Brugge-Siphon en Siphon-Sluis.

In beide deelgebieden zijn 11 vissoorten aangetroffen en aanvullend is er één hybride soort aangetroffen in stuwpand Brugge-Siphon. In beide deelgebieden zijn de eurytope vissoorten baars, brasem, blankvoorn, kolblei, aal/paling, snoek en snoekbaars aangetroffen. Aanvullend is alleen karper (eurytoop) aangetroffen in stuwpand Siphon-Sluis en pos (eurytoop) alleen in stuwpand Brugge-Siphon. In beide deelgebieden zijn de limnofiele vissoorten rietvoorn en zeelt aangetroffen. De bittervoorn (limnofiel) is alleen aangetroffen in stuwpand Siphon-Sluis. Verder is alleen de exoot zonnebaars aangetroffen in stuwpand Brugge-Siphon. Hoewel de vissoortsamenstelling relatief gelijk is, is de biomassa in Brugge-Siphon met 41,9 kg/ha aanzienlijk lager vergeleken met de 355,1 kg/ha in Siphon-Sluis.

Het verschil in biomassa is met name veroorzaakt door de karper, aanwezig in stuwpand Siphon-Sluis. De karper draagt voor 45% bij aan de totale biomassa in dit stuwpand.

De biomassa van baars, snoek, snoekbaars en aal/paling is aanzienlijk groter in Brugge-Siphon dan in Siphon-Sluis. Opvallend is het relatief hoge aandeel snoek in biomassa in beide stuwpanden. De herbepoting van snoek in 2019 kan een effect hebben gehad op de biomassa van de snoek. Echter, kijkend naar de lengte-frequentie tabel, zien we deze uitgezette snoeken niet duidelijke terug. De uitzetting in 2019 had een piek moeten veroorzaken tussen de 30 en de 40 cm. De piek is nu waar te nemen tussen de 20 en de 30 cm, duidend op een natuurlijke aanwas van jonge snoek in beide stuwpanden.

VERBEIREN Marc

Wolvertem, oktober 2022

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhail DEMIR :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2022-2023 , vraag nr. 1164 van 20 september 2022 } .

tabel 3.7 Overzicht vissoortsaamenstelling Damse Vaart in 2020, per lengteklasse in kg/ha (boven) en aantal/ha (onder).
kg/ha

Gilde	Naam	0+	>0+-15	16-25	26-40	>=41	Totaal	%
Eurytoop	Baars	1,4	3,3	1,1	0,4		6,1	3%
	Brasem	0,3	0,3	0,6	0,8	19,6	21,6	10%
	Blankvoorn	0,2	1,4	3,5			5,2	2%
	Hybride			<0,1			<0,1	<0,1
	Karper	<0,1				89,6	89,6	41%
	Kolblei	<0,1	0,1	0,1			0,2	0%
	Aal/Paling		<0,1	0,9	1,4	18,2	20,7	10%
	Pos	0,1	<0,1				0,1	0%
Limnofiel	Snoekbaars					10	10	5%
	Bittervoorn		<0,1				<0,1	<0,1
	Rietvoorn/Ruisvoorn	<0,1	0,6	0,3	0,2		1	0%
	Zeelt		<0,1	0,5	3,2	6,3	10,1	5%
Exoot	Zonnebaars		<0,1				<0,1	<0,1

Gilde	Naam	0 - 15	16 - 35	36 - 44	45 - 54	55 <=	Totaal	Perc.
Eurytoop	Snoek	0,1	5,6	1,5	3,2	42,6	52,9	24%
Totaal							217,5	100%

Aantal/ha

Gilde	Naam	0+	>0+-15	16-25	26-40	>=41	Totaal	%
Eurytoop	Baars	408	176	15	1		600	36%
	Brasem	384	27	11	3	12	438	26%
	Blankvoorn	117	78	52			248	15%
	Hybride			1			1	0%
	Karper	5				8	13	1%
	Kolblei	8	12	2			21	1%
	Aal/Paling		13	54	27	51	145	9%
	Pos	24	2				25	1%
Limnofiel	Snoekbaars					3	3	0%
	Bittervoorn		5				5	0%
	Rietvoorn/Ruisvoorn	19	40	3	1		62	4%
	Zeelt		2	3	4	3	12	1%
Exoot	Zonnebaars		1				1	0%

Gilde	Naam	0 - 15	16 - 35	36 - 44	45 - 54	55 <=	Totaal	Perc.
Eurytoop	Snoek	7	62	5	4	18	95	6%
Totaal							1669	100%

tabel 3.10 Overzicht van de vissoortsamenstelling en biomassa in kg/ha in de Damse Vaart in 2020 van deelgebied Brugge-Siphon en deelgebied Siphon-Sluis

Deelgebieden		Brugge-Siphon		Siphon-Sluis	
Gilde	Naam	kg/ha	%	kg/ha	%
Eurytoop	Baars	8	19%	4,7	1%
	Brasem	0,9	2%	37,8	11%
	Blankvoorn	3,9	9%	6,2	2%
	Hybride	0,1	0%		
	Karper			159,6	45%
	Kolblei	0,2	0%	0,2	0%
	Aal/Paling	5,1	12%	32,8	9%
	Pos	0,2	0%		
	Snoek	15,2	36%	82,5	23%
	Snoekbaars	3,9	9%	14,8	4%
	Limnofiel	Bittervoorn			<0,1
Rietvoorn/Ruisvoorn		0,8	2%	1,2	0%
Zeelt		3,5	8%	15,3	4%
Exoot	Zonnebaars	0,1	0%		
Totaal		41,9	100%	355,1	100%
Aantal soorten (excl. Hybride)		11		11	